

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

§. I. An vnusquisque teneatur denunciare haereticum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

- testes singulares, seu inhabiles.*
- 40 *Condemnatus in pœnam arbitriam ex defectu probationis, an superueniente legitima hæresis probatione possit condemnari in pœnam ordinariam.*
- 41 *An in hoc crimine sufficiat violēta præsumptio ad condemnandum.*

C A P. XIX.

De Crimine Hæresis.

§. I.

An unusquisque teneatur denunciare hæreticum.

- I Esp. affirmatiuè, ut d. Ricc. in Prax. for. eccl. par. 2. ref. 255. Pegn. in Direct. Inquis. p. 2. 2. commen. 78. vers. postremò tam magistratus, & alij communiter. nã si crimen læsæ maiestatis humanæ quisque tenetur reuelare, multò magis tenebitur reuelare crimen læsæ Maiestatis Diuinæ quod procedit, etiamsi delictum adçò sit occultum, ut probari non possit secundum Bonacin. in Tract. de oner. & oblig. denunc. pun. 2. nu. 2. semper enim subest periculum subuersionis aliorum, ut d. Martin. Delrius Disquis. Magic. lib. 5. sect. 4. vers. sexto tenentur, ut de etiam detegenda sunt alia crimina vergentia in damnum publicum, vel in damnum Innocentis etiã si occulta sint, ut dicunt DD. apud Bonacin. loco cit. pun. 1. §. 8. num. 2.

Idem Dicendum, si hæresis quis sciat sub magno secreto etiã iurato, extra tamen sacramentalem confessionem S. Thom. 2. 2. q. 70. art. 1. ad 2. Farinas. de Hæres. q. 197. num. 50. Caren. de offic. Inquis. par. 2. tit. 9. §. 5. n. 22. Bonacin. loco cit. num. 4. Dian. par. 4. tr. 5. ref. 32. quod etiam locum habet contra Apostatas à fide cap. contra Christianos de Hæret. in 6. itã etiã quilibet tenetur manifestare secretum, quoties illius manifestatio necessaria est ad vitandam Reip. perniciem, seu aliud iniustum proximi damnum etiam temporale, quod alia ratione vitari non potest Barbos. de offic. & pot. Episc. par. 3. all. 96. num. 63. Bonac. de oner. & oblig. denunc. pun. 1. §. 5. num. 2. Vulp. in Prax. iudic. cap. 2. num. 8.

Quare id meritò sub pœna excommunicationis præcepit Innocentius IV. constit. 18. incip. Nouerit, ibi, Item si quis hæreticos sciuerit, vel aliquos occulta conuenticula celebrantes, seu à communi conuersatione fidelium vita, & moribus dissidentes, eos studeat indicare Confessori suo, vel alij, per quem credat ad Prælati sui, & Inquisitorum hæretica prauitatis notitiã peruenire: alioquin excommunicationis sententia percussatur. Hęc autem excommunicatio non est latę sententię, ut d. Caren. loco citato par. 2. tit. 9. §. 7. num. 25. Bonacin. ubi supra d. pun. 2. num. 12. Inquisitores tamen, & Episcopi suis edictis sub pœna excommunicationis eo ipso incurrendæ præcipere consueuerunt, ut non tantum

tum hæretici, sed etiam suspecti quomodolibet de hæresi denunci-
entur, & de hac excommuni-
catione loquuntur Doctores.

Item qui hæreticos non denū-
ciant, vt suspecti de hæresi puniū-
tur, *Pegn. loco supra cit. par. 2. cō-
men. 78. vers. postremò tam magi-
stratus Decian. in Tract. crimin.
lib. 5. cap. 51. num. 35.* præsertim
si ad id ex officio, vel speciali præ-
cepto teneantur *Dian. par. 4. tr. 7.
ref. 2. vers. verum hæc opinio.*

Addunt alij, quod ultra excom-
municationem latam in edictis
Inquisitorum, excommunicationem
nullę Cœnæ incurrunt tam-
quàm hæreticorum fautores: sed
hoc procedit, quando quis defē-
deret hæreticum, vt hæreticum,
*iuxta c. accusatus S. Sacerdotes de
Hæret. in 6.* fecus si denunciatio
omittatur ex amicitia, cōsanguini-
tate, metu, vel alia simili causa
*vt d. Bonacin. de Censur. in part.
disp. 1. q. 2. pun. 3. num. 2. Dian. p. 4.
tr. 7. ref. 21. vers. verum ego. & alij
communiter.* vnde si Aduocatus
3 patrociniū præstet hæretico
in iudicio ad defensionem causæ,
quam habet cum alio, non erit
excommunicatus, quia hereti-
cus nō habet litem, vt hæreticus;
similiter si hæretico ægroto Me-
dicus opem ferat, non est excom-
municatus, quia non est ægrotus
vt hæreticus *Alter. de Censur. to. 1.
disp. 2. lib. 5. cap. 5. vers. primo loco.*

4 Quere in hoc casu non excusat
grauè damnum, vel periculum,
quod ex denunciatione imminet
sibi, vel Patti, fratri, aut alijs con-
5 sanguineis: quia in crimine hære-

sis agitur de bono cōmuni, quod
priuato præferendum est *Royas
de Hæret. sing. 3. num. 30. vers. sep-
timò ampliatur Dian. par. 1. tr. 4.
ref. 7. Bonacin. de oner. & oblig. de-
nunc. pun. 1. §. 3. num. 2. & pun. 2.
num. 3.* vbi dicit, quod etiam fi-
lius Patrem hæreticum denūcia-
re tenetur, præsertim quando hæ-
reticus dogmatizaret in magnam
Reip. perniciem *Genuens. in Prax.
Archiep. cap. 18. num. 8. Caren. de
offic. S. Inquis. par. 2. tit. 9. §. 7. n. 34.
Sous. in Aphorism. Inquis. lib. 1. c.
34. num. 60.* nam si licitum est fi-
lio impunè occidere Patrem ho-
stem Reip. & oppugnantem Pa-
triam *iuxta l. minimè ff. de Relig.
& sumpt. fun.* multò magis licitè
poterit, & tenebitur denunciare
Patrem hostem, & aduersarium
Dei, Reip. catholicæ, ac boni cō-
munis: & tunc in præmium dela-
tionis filius à pœnis contra Hære-
ticorum filios à iure statutis libe-
ratur *arg. l. quisquis §. ult. ff. ad l.
Iul. maiest. & d. l. minimè ff. de
Relig. & sumpt. fun. Caren. par. 2.
tit. 9. §. 3. num. 11. & alij apud Bo-
nacin. loco cit. pun. 2. num. 3.*

Obserua tamen 1. quod filius
non debet cogi ad deponendum
contra Patrem, nisi in subsidium,
*vt d. Genuens. in Prax. cap. 18. n. 9.
Dian. p. 1. tr. 4. ref. 4. vbi citat Fil-
liuc. tom. 2. tract. 40. cap. 8. nu. 233.*
quemadmodum nec frater con-
tra fratrem admitti debet, nisi
quando alij testes haberi nō pos-
sunt *Pegn. in Direct. Inquis. par. 2.
commen. 15. litt. B.*

5 Obserua 2. quod socius crimi-
nis reuelare non tenetur: quia

R r r nemo

nemo tenetur seipsum prodere, nisi iuridicè interrogetur *i. quis aliquando de Pœnit. dist. 1. S. I. h. 2. 2. q. 69. art. 1. Barbof. de offic. & pot. Episc. par. 3. all. 96. nu. 45. Dian. par. 1. tr. 4. ref. 9. & p. 4. tr. 5. ref. 4. 1.*

6 & alij cõmuniter. Vnde nec principalis comprehenditur in monitorio, quod conceditur ad finem reuelationis *Vulp. in Prax. iudic. cap. 2. nu. 7. Genuens. in Prax. Archiep. cap. 2. num. 1.* vbi etiam dicit, quod in Curia Archiep. Neap. nunquam decernuntur monitoria contra principales non reuelantes, sed tantum contra principale s non restituentes.

7 Idem dicendum, si quis non certò sciat, aliquem esse hæreticum, sed tantum suspicatur, vel id audiuit à persona fide non digna, vel si audiuit à persona fide digna, non amplius recordatur, à quo audiuerit: vel si is, à quo audiuit, nihil certi sciat *Gutier. can. qq. lib. 1. cap. 11. num. 71. Bonacin. loco cit. d. pun. 2. nu. 7. Dian. par. 4. tr. 5. ref. 27. Caren. d. tit. 9. §. 7. n. 31. Barbof. par. 3. all. 96. nu. 66. & 67.*

nemo enim tenetur reuelare, nisi ea, quæ nouit peruisum, vel aliū sensum corporeum, vel per confessionem ipsius rei, extra tamen Confessionis sacramentum, vel quæ habentur pro indubitatis, ut d. Nau. d. cons. 3. de Hæret. Purinat. de Hæres. d. 7. 197. num. 51. *Vulp. in Prax. cap. 2. num. 9.* Cessat etiã hæc obligatio, quando is, à quo alius sciuit, aliquè esse hæreticū, iam reuelauit *Gutier. can. qq. lib. 1. c. 11. n. 72. Vulp. d. c. 2. n. 9.* vel si hæretici noti sint Episcopis, & Inquisitori-

bus, vt in locis, in quibus permixti sunt cum catholicis, ut dicit DD. quos refert, & sequitur Bonacin. in tract. de oner. & oblig. denunc. pun. 2. numer. 9.

8 Obserua 3. quod in aljs casibus, vbi crimen non vergit in damnum, aut detrimentum publicum, non obligatur quis denunciare, quando ex denunciatione graue imminet periculum, & detrimentum denuncianti, eiusque cõsanguineis, seu affinibus vsq. ad quartum gradum, *Bonacin. vbi supra. pun. 1. §. 3. num. 2. & seq. Dian. par. 1. tr. 4. ref. 7. & par. 4. tr. 5. ref. 19. & alij.* Vnde in tali casu non tenetur aliquis denunciare, seu testimonium ferre vigore monitorij, quod conceditur pro rebus deperditis *Nau. in man. cap. 25. n. 50. Barbof. de offic. & pot. Episc. v. 3. all. 96. num. 70. Vulp. in Prax. iud. cap. 2. num. 11.* idem dicendum, si malum comminatum esset personæ arctissima amicitia coniunctæ, ut d. Sanch. de matrim. lib. 4. disp. 4. num. 9.

Addunt alij, quod nec mulier sollicitata tenetur denunciare Confessarium, si ex illa denunciatione timet damnum notabile, vt supra, ita *Sous. in Abhorism. Inquis. lib. 1. cap. 34. nu. 58. Peirin. in Priuil. minim. to. 2. constitut. 4. Greg. XV. §. 9. nu. 28.* quamuis in hoc casu agatur de bono Religionis, vt obseruat *Dian. par. 4. tr. 5. ref. 19.* vbi etiam dicit, quod cessante periculo denunciare tenetur, & ratio est, quia secundum communem sententiã metus cadens in virum constantem excusat

fat à legis humanæ obseruantia
cum dilectus de ijs, quæ vi, me-
tusue causæ sunt. S. Th. 2. 2. q. 147.
ar. 3. ad 2. Sylu. in ver. metus q. 7.

Verum in singulari casu quando
9 dicatur metus cadens in constan-
tem virum, Iudicis arbitrio relin-
quitur, qui cõsiderare debet sin-
gulares circumstantias, & condi-
tionem personæ; nam metus, qui
terrebit virum quietum, pacificũ,
inermem, non terrebit virum ri-
xosum, & affuetum armis: & sic de
fœmina, in qua minor metus desi-
deratur *Sanch. loco cit. lib. 4. disp.*
4. num. 2. & 3. Peirin. tom. 2. conslit.
4. Greg. XV. § 9. num. 28.

10 Quartò obseruant alij Doctores,
quod vbi non agitur de bono
publico, neq. tenentur reuelare
qui de iure compelli non possunt
ad testificandum, quales sunt con-
sanguinei, & alij enumerati in
lege Iulia ff. de Testib. vnde filius
non tenetur ex vi monitorij, de-
nunciare Patrem, nec vxor ma-
ritum, nec frater fratrem *Genues.*
in Prax. Archiep. cap. 2. num. 3. &
alij apud Barbof. de offic. & potest.
Episc. par. 3. all. 96. num. 52. & seq.
Ricc. in Prax. par. 2. ref. 310. quod
etiam ad alios consanguineos, &
affines vsq. ad quartum gradum,
ac familiares extēdit Sylu. in ver.
familia nu. 8. Lazar. de monit. scēt.
3. q. 11. & alij: hoc tamen intelli-
ge, quando ex huiusmodi denun-
ciatione graues dissensionēs, &
discordiæ, aliaque grauia damna
sequerentur, quia nullus tenetur
suo malo procurare bonum pro-
ximi temporale; secus si denun-
ciare possint sine graui damno,

vt d. Bonacin. in tract. de oner. &
oblig. denunc. pun. 1. §. 3. num. 5.

Quæres, an præmittenda sit an-
te denunciationem euangelica
monitio?

11 Negatiuè respondet Pegn. in
Direct. Inquis. 2. par. cõmen. 2. vers.
Quod si queratur. Farinac. de Hæ-
res. q. 197. num. 39. Caren. de offic.
S. Inquis. par. 2. tit. 9. §. 4. nu. 16. &
17. Barbof. de offic. & pot. Episc. p. 3.
all. 96. num. 69. Dian. par. 1. tr. 4. ref.
2. tum quia denunciatio præcipi-
tur non solum vt hæreticus emē-
detur, sed vt etiã puniatur: & ideo
etiamsi correctio facta sit, non ob-
id denuntiatio est omittenda, quia
sic expedit bono Religionis, & cõ-
muni: tum quia potest hæreticus
singere, se esse emendatum, vade
potuit ecclesia reseruare sibi, vel
suis Prelatis, seu Iudicibus hanc
cognitionem, vt d. *Dian. par. 4. tr. 5.*
ref. 24. Caren. par. 2. tit. 9. §. 4. n. 18.
Barbof. de offic. & pot. Episc. par. 3.
all. 96. num. 69. & alij: quod præ-
cipuè procederet, quãdo crimen
hæresis est notorium, & publicum
vt d. *S. Tho. 2. 2. q. 33. art. 7. Decian.*
tr. crim. to. 1. lib. 5. c. 30. num. 3. vel
si probabiliter constet, hereticũ
ad sanam mentem non esse redi-
turum Martin. *Delrius Disquis.*
Magic. lib. 5. scēt. 4. vers. sexto tenē-
tur Bonacin. loco cit. pun. 1. §. 8. n. 5.
Barbof. loco cit. num. 69. aut si hæ-
reticus priuatim homines auertat
à fide *S. Tho. loco cit.* vel si hereticus
esset pertinax *Tolet. de Instruct.*
Sacerd. lib. 4. cap. 5. num. 1. Martin.
Delr. loco sup. cit.

Addit Farinac. d. q. 197. nu. 35.
vers. Adde, & alij quos refert, & se

R r r 2 quitur

quiter Caren. loco cit. par. 2. tit. 9. §. 2. quos etiam esse statim denunciandos, qui vel ioco proferunt propositiones hæreticas: quia ecclesia de manifestis quidem indicat, non de occultis *ceru- bescant dist. 32.*

Alij tamen censent ante denunciationem præmittendam esse enangelicam monitionem quando hæreticus est occultus, & hæresis sibi tantum, non alijs nocet, & est firma spes, quod statim per secretam admonitionem possit à tanto malo reuocari, ita S. Tho. 2. 2. q. 3. d. art. 7. Bonacin. d. tract. de oner. & oblig. Denunc. d. pun. 1. §. 8. nu. 5. vers. si verò, & alijs apud Dian. par. 1. tr. 4. ref. 2. vers. Sed audiamus Decian. d. cap. 30. numer. 3. Peirin. in Priuileg. minim. to. 2. con. fit. 4. Greg. XV. §. 9. num. 26. quia præceptum correctionis fraternæ est naturale, & Diuinum Matth. 18. & illam omittens peccat mortaliter, quando adest spes probabilis lucrandi fratrem, ut docent Theologi communiter, & probatur ex epistola D. Pauli ad Titum cap. 3. ibi, hæreticum hominem post vnã, & secundam correptionem deuita.

Vnde si quis non ex errore mentis, aut pertinacia, sed ex metu, vel alia passione, aut ignorantia erraret, non esset statim denunciandus, sed correctio fraternæ præmitti debet, præsertim si vir simplex sit, & pius, ut d. Tolet. de Instruct. Sa. cerd. lib. 4. c. 5. nu. 1. Martin. Del. r. d. lib. 5. sect. 4. vers. sexto tenentur, neque esset denunciandus Concionator, qui inter

concionandum aliqua profert ex incuria, vel in eo consideratione; quia non est præsumendum, hæc cum dixisse cum plena deliberatione, nisi aliter conijciatur de eius mente, ut notat Bonacin. d. tract. de oner. & oblig. denunc. pun. 1. §. 8. num. 5. vers. ex quo patet.

Si verò post monitionem se non correxerint, tunc utique denunciandi sunt Genuens. in Prax. Archiep. cap. 18. n. 4. & alijs communiter. ut autem correctio fraternæ iudicetur non profutura, non satis est, ut ea semel fiat, & non proficit, sed iterum, atque iterum est adhibenda, quamdiu iudicio prudentis speretur emendatio, ut d. Sigund. de Præcept. eccles. tr. 2. lib. 4. cap. 3. n. 31. quem refert Dian. par. 1. tr. 4. ref. 2. vers. idem docuit Bonacin. ioco cit. d. §. 8. n. 4. Addit S. Tho. 2. 2. q. 3. d. art. 7. Genuens. in Prax. cap. 18. n. 7. quod si dubitetur, vtrum quis ex malitia, an ex ignorantia peccet, hoc est si probabiliter dubitetur de eius pertinacia, etiam tunc prius est admonendus, quam denunciandus; quia in meliorem partem interpretatio est faciendã, & hanc sententiam esse valde æquam dicit Martin. Del. loco cit. Dian. vbi supra tr. 4. ref. 2. in fin. & cū hac modificatione intelligenda esse edita inquisitorum censet Peirin. loco cit. §. 9. n. 27. quia præceptum superioris intelligendum est saluo ordine fraternæ correctionis S. Tho. vbi supra d. art. 7. vbi etiam dicit, quod si verè constet, aliquem esse iam emendatum, non esset denunciandus; quod arbitrio

trio boni viri remittitur, qui considerata qualitate personæ id iudicabit *Genuens. d. cap. 18. n. 6.* Vnde non denunciante in tali casu ab excommunicatione in edictis Inquisitorum contenta excusat *Caren. par. 2. tit. 9. §. 4. n. 18. in fin.*

12 Idemque de alijs criminosis, vel suspectis de heresi, qui vigore huiusmodi edictorum sunt denunciandi, dicunt DD. *apud Dian. par. 4. tr. 4. ref. 3. vers. sed contrariam sententiam Martin. Delr. loc. cit. l. 5. sect. 4. vers. sexto tenetur.*

Observat tamen *Genuens. in Prax. cap. 18. num. 10.* quod suspecti de heresi vehementer, vel violenter tantum denunciandi sunt, non autem leuiter de heresi suspecti; quia periculosum est Iudici ob leuem heresis suspicionem, honestum hominem de fide interrogare. contrarium tamen quotidie praticatur in Tribunali S. officij, teste *Caren. loco cit. n. 2. tit. 9. §. 2.* præsertim cum suspicio leuis in hoc crimine habeatur pro legitima ad effectum saltem cogendi taliter suspectum ad abiurandum de leui *iuxta tex. in cap. accusatus de Hæret. in 6.*

13 Dicitur autem suspicio de heresi vehemens, vel leuis, si indicia erunt vehementia, vel leuia *Megal. in Promptuar. ver. abiuratio hæresum num. 1.* quod ex qualitate facti, & personarum, & alijs circumstantijs prudens Iudex iudicabit: Vnde tales vel de vehementi, vel de leui abiurare debent eiusdem Iudicis arbitrio *Dian. par. 4. tr. 7. ref. 6. & 21.* Huiusmodi verò indicia, ex quibus red-

ditur quis suspectus de heresi, per duos testes contestes probari debent *Boff. in tit. de Hæret. n. 5.*

Abiuratio verò de leui vt plurimum fit in secreto imposita pœnitentia salutari, & reus regulariter non torquetur *Genuens. in Prax. Archiep. cap. 68. n. 8. & 9. Dian. par. 4. tr. 7. ref. 7. vers. notandum est hic Piafec. in Prax. Episc. par. 2. cap. 4. n. 41.* & aliquando solet imponi pœnitentia publica, vt videlicet reus teneat candelam accensam in ecclesia, dum Missa solemniter celebratur, omissa abiuratione, vt *d. Genuens. d. cap. 68. n. 13.* abiuratio tamen de vehementi in publico fieri consuevit, ac reus torquetur pro vltiori veritate super vsu, intentione, & complicibus *Genuens. loco cit.*

Consentur autem vehementer suspecti de heresi contrahentes binas nuptias, comedentes carnem diebus ab ecclesia prohibitis sine necessitate, admiscentes sacramenta, vel sacramentalia in sacrilegijs, quique nefarijs Demonibus preces fundunt, aut illis sacrificant, hæreticaliter blasphemantes Deum pluries, & frequenter, percutientes, seu deturpantes imagines sanctorum, contumaces in causa fidei, impediens officium S. Inquisitionis, conuersantes cum hæreticis, aut eorum familiares, sollicitantes mulieres, aut masculos ad turpia in confessione, & alij similes, *Royas in tract. de Hæret. sing. 3. 4. & 5. Genuens. in Prax. Archiep. cap. 18. n. 11. & cap. 68. n. 8. Dian. par. 4. tr. 7. ref. 4. 8. 9. & 10. & alij.*

Suspecti verò leuiter de hæresi dicuntur semel, aut bis in ira blasphemantes, aut sustinentes excommunicationē per annum, nō tamen in causa fidei, vel qui viuentē vxore deueniunt ad actum proximum contrahendi cum alia V. g. faciendo contractum dotis, denūtiationes in ecclesia *Barbos. de offic. & pot. Episc. par. 2. all. 40. n. 48. Dian. par. 4. tr. 7. ref. 4.* item non reuelantes hæreticos regulariter sunt tantum leuiter de hæresi suspecti, quia tales vt plurimum omittunt denunciare non in defensionem hæresis, sed ex amicitia, vel alia causa *Duard. ad bull. Cæn. lib. 2. can. 1. q. 33. conclus. 1. n. 17. Caren. p. 2. tit. 9. §. 9. n. 43.* Obseruat tamen *Pegn. in Direct. Inquis. par. 2. comment. 85. in fin. quem refert Dian. par. 4. tr. 7. ref. 1. vers. queritur. 2.* quod ferè semper in hoc sunt, & personarum, & causarū circūstantiæ considerāde, ex quibus interdū vehemēs suspicio, interdū leuis, interdū verò nulla oritur. Hinc fit, vt non omnes detinentes libros prohibitos censeantur de hæresi suspecti, & ideo non omnes denunciādi sunt, sed ij, quos uir prudens arbitrabitur, vt *d. Genues. in Prax. Archiep. cap. 18. n. 13. vbi ita intelligit constitutionem Pij IV. incip. Dominici Gregis*; nulla enim videtur esse suspicio, si retinens esset homo probatæ vitæ, si nescit legere, aut si inconsideratè, aut parum legerit: si eos cum hæreditate nescius acceperit, aut si quamprimum sciuerit, episcopo præsentauerit: idem esset, si libri

scripti ab hæreticis nihil contra fidem contineant, sed ad Grammaticam, medicinam, aliasque prophanas artes pertineant *Genues. loco cit. Ricc. in Prax. for. eccl. p. 1. ref. 437.*

Addit *Dian. par. 4. tr. 7. ref. 21.* quod non denunciātes hæreticum ex meru, vel amicitia, vel simili causa nullo modo sunt suspecti de hæresi, neque puniendi iuris latis contra fautores hæreticorū, sed alijs arbitrio Inquisitorum, tamquam inobedientes eorum mandatis.

14 Quæres, an, & quando retinentes, seu legentes libros prohibitos in excommunicationem incurrant? Resp. quod qui scienter legunt, aut retinent sine sedis Apostolice licentia libros hæreticorū hæresim continentes, vel de Religione tractantes, incidunt in excommunicationem I. Bullæ Cæneæ; illi verò hæreticorum libri, qui neque hæresim continent, neque tractant de Religione, non sunt vetiti in bulla Cæneæ, sed in indice librorum prohibitorum, vbi etiam legi, aut retineri sub excommunicatione prohibentur huiusmodi hæreticorū libri, vel cuiusuis Auctoris scripta propter hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem damnata, vt *statuit Pius Quartus in Cōstitutione supra cit. & notat Bonacin. de Censur. in part. disp. 1. q. 2. pun. 4. n. 1. & seq. vbi etiam dicit, quod hæc excommunicatio nulli reseruata est, & ideo quilibet Confessarius potest absolvere iuxta cap. nuper de Sent. excom.*

Qu

Quī autem libros alia de caufa prohibitos legerit, vel habuerit, 17 præter peccati mortalis reatum. Episcoporum, & Inquisitorum arbitrio punitur, *vt d. Dian. par. 4. tr. 7. ref. 6.* non tamen incidit in hanc Indicijs excommunicationē, *vt constat ex d. constit. Pij IV.*

15 Notandum est autem, quod habentes libros prohibitos non satisfaciunt illos comburendo, sed necessario eos deferre debent Inquisitoribus, vel Episcopis, *Barbos. de offic. & pot. Episc. par. 3. all. 90. num. 5.* Episcopi verò licet possint eo modo, quo Inquisitores, publicare edicta super libris prohibitis, eosque recipere, quia Sacrum Con. Tridentinum malum confidit de Episcopis, *vt in Decret. de edition. & usu sacror. libror. sess. 4. & in Indic. libror. prohib. reg. 4. 9. & 10.* collectos tamen libros prohibitos Inquisitoribus consignare tenentur, *vt resoluit Sac. Congregat. Inquisitionis teste Leon. in Thef. for. eccles. par. 3. cap. 6. nu. 11. in fin. Piafec. in Prax. Episc. par. 2. cap. 4. num. 39.*

16 Notandum 2. eos, qui legunt, vel retinent libros catholicorum, in quibus referuntur, vel inferuntur errores, vel adorationes hæreticorum, nō affici excommunicatione bullæ Cene Domini etiā si legant animo imbibendi errores: idemque dicendum de legentibus libros Infidelium non baptizatorum, in quibus continentur errores contra fidem, quia isti non sunt libri hæreticorum, *vt dicunt DD. quos refert, & sequitur Bonacin. de Censur. in part.*

disp. 1. q. 2. pun. 4. nu. 21.

17 Quæres 2. an Episcopus, seu Inquisitor possit dare licentiam retinendi, seu legendi huiusmodi libros prohibitos? Resp. quod nec Episcopus, nec Inquisitor potest hodiè secum dispensare circa lectionem librorum prohibitorum, nec dare alijs licentiam tales libros legendi ex constitutione Urbani VIII. *Incip. Apostolatus officium,* vbi reuocantur omnes, & quæcunque licentia legendi, & habendi libros quoscunque ob hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem, etiam ratione Astrologiæ iudiciariæ, vel alias quomodolibet prohibitos quibuscunque personis tam secularibus, quam regularibus cuiuscunque ordinis, Societatis, & instituti, ac quacunque dignitate etiam ecclesiastica fulgentibus cuiuscunque status gradus, conditionis, qualitatis, & præheminentiæ, etiam speciali nota, & mentione dignis concessa, *vt refert Barbos. de offic. & pot. Episc. par. 3. all. 90. nu. 6. & notat etiam Dian. par. 4. tr. 8. ref. 46. in fin. vbi subdit, quod hodiè hanc facultatem concedit solum Sac. Congregatio Inquisitionis.*

In casu tamen magnæ necessitatis, in quo Summus Pōtifex, aut Sac. Congregatio adiri non possit, licitum erit Episcopis huiusmodi licentias concedere: tunc enim non præsumitur, Papam Episcopis adimere facultatem dispensandi, *vt d. Bonacin. de Censur. in partic. d. disp. 1. q. 2. pun. 4. num. 10. & alij.*